

කෘෂිකර්මය සහ ආහාර සුරක්ෂිතතාව - ශ්‍රී ලංකාවේ මතු වෙමින් පවත්නා අර්බුදවලට විසඳුම් සෙවීම සඳහා නිර්දේශ

අපි අර්බුදයක් කරා ගමන් කරමින් සිටිමු:

- ආහාර මිල ඉහළ යමින් පවතී.
- අත්‍යවශ්‍ය ආහාර ද්‍රව්‍යවල හිඟය විසින් දිගු පෝලිම් නිර්මාණය කරන අතර ජනතාවට වැඩ කිරීමට සහ එලදායි ජීවිතයක් ගත කිරීමට ඇති හැකියාව කෙරෙහි බලපෑම් ඇති කරවයි.
- විදේශ සංචිත අර්බුද නිසා ආහාර ආනයනය කිරීමට රටට ඇති හැකියාව සීමා වී ඇත.
- කෘෂිකර්මාන්තයේදී භාවිතා කරන රසායනික ද්‍රව්‍ය තහනම් කිරීමට ගත් හදිසි පියවර නිසා ගොවීන් අතර නොසන්සුන්තාවයක් ඇති වී ඇති අතර, එමඟින් කෘෂි නිෂ්පාදනය සැලකිය යුතු ලෙස පහත වැටෙනු ඇත.
- ඉහළ යන ආහාර මිල, ආහාර හිඟය සහ කෘෂිකර්මාන්තය ආශ්‍රිත ජීවනෝපායන් අහිමි වීම දුප්පතුන්ගේ පෝෂණ තත්ත්වය කෙරෙහි දැඩි හා සෘණාත්මක බලපෑමක් ඇති කරනු ඇත.
- ආහාර හිඟය සහ ආහාර වල අධික මිල මහජනතාව අතර නොසන්සුන්තාවකට මග පාදනු ඇත

ශ්‍රී ලංකාව තුළ ආහාර අර්බුදයක් ඇතිවීම නොවැළැක්විය හැකි බවට බියක් පවතී. ජාතික පාරිභෝගික මිල දර්ශකයට අනුව ආහාර මිල ගණන් සියයට 6.9 කින් ඉහළ ගොස් ඇති අතර 2022 ජනවාරි මාසයේදී උද්ධමනය 14.2% දක්වා ඉහළ ගියේය (CBSL, 2022). සහල් වැනි සමහර ආහාර ද්‍රව්‍යවල මිල තුනෙන් එකකින් පමණ ඉහළ ගොස් ඇති අතර, තක්කාලි සහ කැරට් වැනි එළවළු වල මිල පසුගිය වසරේ මිලට සාපේක්ෂව පස් ගුණයකින් ඉහළ ගොස් ඇත¹.

ආහාර මිල ඉහළ යාමේ දිගු කාලීන බලපෑම තවමත් දැකගත නොහැකි නමුත් පහත සටහන් කර ඇති අතුරුකතා විසින් පෙන්වා දෙන්නේ මෙම තත්ත්වයට අනුගත වීම සඳහා පවුල්වලට ආහාර වේල් ගණන හෝ ආහාරවල ගුණාත්මකභාවය අඩු කිරීමට සිදුවී ඇති බවයි.

“අපි ජීවත් වෙන්නේ මුහුදු ලඟ නිසා අපිට මාළු ගන්න පුළුවන්. නමුත් ඉස්සර වගේ අපිට එළවළු කන්න බැහැ. ගොඩක් දවස්වලට අපි කන්නේ දවසකට එක එළවළුවක් විතරයි.”

“ඉස්සර අපි දවසට වේල් තුනක් කෑව නම් දැන් ඒක වේල් දෙකකටත් සමහර වෙලාවට එකකටත් අඩුවෙලා. දරුවන්ට උදේට දෙන කිරි කෝප්පය දෙන්න විදිහක් නැහැ.”

¹ “Sri Lanka’s Plunge into Organic Farming Brings Disaster”, New York Times, 2021, <https://www.nytimes.com/2021/12/07/world/asia/sri-lanka-organic-farming-fertilizer.html>

- 2022 පෙබරවාරි මාසයේ ලේඛකයා සහභාගී වූ රැස්වීමකදී හම්බන්තොට දිස්ත්‍රික්කයේ තිස්සමහාරාමය සහ කිරිින්ද ප්‍රදේශවල කාන්තාවන් විසින් ප්‍රකාශ කරන ලද අත්දැකීම්.

2021 මැයි මාසයේදී කන්‍යා අතරමැද සියලුම රසායනික පොහොර සහ අනෙකුත් කෘෂි රසායන තහනම් කරමින් ශ්‍රී ලංකා ජනාධිපතිවරයා ගත් හදිසි සහ අනපේක්ෂිත පියවර ගොවි ප්‍රජාව කම්පනයට පත් කළ අතර, ගොවීන්ගේ ජීවනෝපායට සහ ආහාර සුරක්ෂිතතාවයට තීරණාත්මක අභියෝග එල්ල කළේය. ගොවීන්ගේ විරෝධතා හේතුවෙන් 2021 නොවැම්බර් මාසයේදී තහනම ඉවත් කළද, වසර ගණනාවක් තිස්සේ රජය විසින් ලබා දුන් පොහොර සහනාධාරය හදිසියේම ඉවත් කෙරිණ. මේ නිසා වෙළෙඳපොළ තුළ පැවති රසායනික පොහොරවල මිල සිසුයෙන් ඉහළ ගොස් ඇති අතර දැනට පවතින මිල ගොවීන්ට දැරිය නොහැකි තත්ත්වයකට පත්ව ඇත. මෙමගින් ආහාර හිඟයක් සහ මිල ඉහළ යාමක් ඇති කරමින් කෘෂිකාර්මික නිෂ්පාදනය පහත වැටීමක් සහ වෙළෙඳපල කඩාවැටීමක් සිදුවනු ඇතැයි අපේක්ෂා කෙරේ.

වසංගතය අපගේ ආහාර පද්ධතිය බිඳ දැමුවාද නැතහොත් දැනටමත් බිඳී ගිය පද්ධතියක් හෙළිදරව් කළාද?

වත්මන් අර්බුද සහ වසංගතය අතර නිශ්චිත සම්බන්ධයක් පවතින බව රජය අවධාරණය කිරීමට උත්සාහ කරයි. ශ්‍රී ලංකාවේ විදේශ මුදල් සංචිත දැන් කලෙක සිට ක්ෂය වෙමින් ඇති නමුත් වසංගතය සමඟ එයට අමතර පහරක් එල්ල විය. ශ්‍රී ලංකාවට විදේශ ආදායම් උපයන ප්‍රධාන මාර්ගයක් වූ සංචාරක ව්‍යාපාරය කඩා වැටුණි. අපනයනය ඉලක්ක කරගත් ඇඟලුම් කර්මාන්තය, තේ සහ රබර් ආදියටද, විදේශගත ශ්‍රමිකයන්ගෙන් ලැබෙන විදේශ ප්‍රේෂණවලට ද බලපෑම් එල්ල වූ අතර එය ගෙවුම් ශේෂයට අහිතකර බලපෑමක් ඇති කළේය. විදේශ ආදායම් මාර්ග ක්ෂය වීම සමඟම මුහුණදීමට සිදුවූ විදේශ ණය ආපසු ගෙවීමේ පීඩනය විසින් සංචිත තවදුරටත් අවම කරමින් දැඩි විදේශ මුදල් අර්බුදයක් ඇතිකොට ඇත.

මෙම අභියෝගවලට මුහුණ දීමේ මාර්ගයක් ලෙස රජය ආනයන සීමා කිරීමට උත්සාහ කළ අතර සමහර කෘෂිකාර්මික භාණ්ඩ, කෘෂි රසායන සහ පොහොර ආනයනය කිරීම තහනම් කළේය. අත්‍යාවශ්‍ය ආහාර ආනයනය පවත්වාගෙන යාමට අවශ්‍ය විදේශ මුදල් සොයා ගැනීමේ දුෂ්කරතාවන්ට ද රට මුහුණ දී ඇති අතර වෙළෙඳපොළ තුළ භාණ්ඩ හිඟයක් නිර්මාණය වී ඇත.

වසංගතය සහ පොහොර තහනම් කිරීමේ මෑතකාලීන පියවර විසින් ශ්‍රී ලංකාවේ කෘෂිකර්මාන්තයේ සහ ආහාර පද්ධතියේ අර්බුද පිළිබඳ කතිකාව කරලියට ගෙන ආවා වුව ද, මෙම අර්බුදවලට එයට වඩා ගැඹුරු මූලයන් ඇත. වසංගතයට පෙර සිටම, ජනතාවගේ ආහාර සුරක්ෂිතතාව සහතික කිරීම සහ ගොවීන්ට ගෞරවනීය ජීවනෝපායන් සැපයීම යන ශ්‍රී ලංකාවේ කෘෂිකර්මාන්තයේ සහ ආහාර පද්ධති වල ප්‍රධාන අරමුණු පැවතුනේ අසාර්ථක වෙමිනි.

2019 දත්ත වලට අනුව වයස අවුරුදු 15 ත් 49 ත් අතර කාන්තාවන්ගෙන් 32.6% ක් රක්තහීනතාවයෙන් පෙළෙන අතර ළදරුවන්ගෙන් 15.9% ක් උපතේදී අඩු බරකින් යුතු අතර මන්දපෝෂණය සහ පෝෂණ උෟණතා සෑම විටම ශ්‍රී ලංකාවේ බරපතල ගැටළු ලෙස පැවතින². 'කෘෂිකාර්මික' රටක් ලෙස සලකනු ලැබුවද, ශ්‍රී ලංකාව ආහාර ආනයනය මත දැඩි ලෙස රඳා

² "Sri Lanka: The Burden of Malnutrition at a Glance," Global Nutrition Report, <https://globalnutritionreport.org/resources/nutrition-profiles/asia/southern-asia/sri-lanka/>

පවතින අතර, වසංගතය සහ විදේශ සංචිත පහත වැටීම වැනි අර්බුදකාරී අවස්ථාවන්හිදී අපගේ ආහාර සුරක්ෂිතතාව පහසුවෙන් අනතුරට පත්වීමේ අවදානමක් පවතී.

අපගේ කෘෂිකර්මාන්තය එහි නිෂ්පාදකයන්ගෙන් බහුතරයකට ගෞරවනීය ජීවිතයක් සහතික කිරීමට ද අසමත් වී ඇත. ශ්‍රී ලංකාවේ දරිද්‍රතාවය තවමත් බෙහෙවින් සංකේන්ද්‍රණය වී ඇත්තේ ග්‍රාමීය කෘෂිකාර්මික ප්‍රදේශවල වන අතර දුප්පතුන්ගෙන් 80% කට වඩා ගම්වල ජීවත් වෙති. ග්‍රාමීය ගොවි ප්‍රජාවන් අතර වන ක්ෂුද්‍ර ණය විසින් නිර්මාණයකොට ඇති ණයගැතිභාවය ග්‍රාමීය ආර්ථිකයේ අර්බුදවල මෑතකාලීන ප්‍රකාශනයයි.

අපගේ ආහාර නිෂ්පාදන ක්‍රමය ප්‍රධාන පරිසර දූෂකයක් බවට පත්ව ඇත. ශ්‍රී ලංකාව ලෝකයේ කෘෂි රසායන ද්‍රව්‍ය වැඩියෙන්ම භාවිතා කරන රටවලින් එකක් වන අතර,³ මෙම රසායනික ද්‍රව්‍ය අපගේ ජලය සහ පස දූෂණය කිරීමට දායක වෙමින් සාමාන්‍ය ජනතාවට සෞඛ්‍ය අවදානම් ඇති කර ඇත. මහා පරිමාණ ඒකබෝග වගාව නිසා වනාන්තර, ජල පෝෂක හා ජෛව විවිධත්වය විනාශ වී ඇත.

කෘෂිකර්මාන්තය සහ ජීවනෝපාය අර්බුදයට හේතු වී ඇත්තේ කුමක්ද?

පරස්පර විරෝධී ප්‍රමුඛතාව:

ශ්‍රී ලංකාවට කිසිදා ජාතික කෘෂිකර්ම ප්‍රතිපත්තියක් නොතිබූ බැවින් කෘෂිකර්මාන්තය සම්බන්ධයෙන් රජයන් ගන්නා ක්‍රියාමාර්ග සැමවිටම පරස්පර විරෝධී වේ. එක් අතකින් ඔවුන්ට ග්‍රාමීය ගොවි ජනතාව ආරක්ෂා කිරීමටත් දේශීය ආහාර නිෂ්පාදනය ඉහළ නැංවීමටත් අවශ්‍ය බවක් පෙන්නුම් කරයි. නමුත් අනෙක් අතට, 1977 සිට එලැඹුම වූයේ ආර්ථිකය කෘෂිකර්මාන්තය මත යැපීමෙන් බැහැරව අපනයනය ඉලක්ක කරගත්, කාර්මිකකරණය වූ භාණ්ඩ නිෂ්පාදනය දෙසට පරිවර්තනය කිරීමයි.

1930 ගණන්වල මින්තේරියෙන් ආරම්භ වූ ගොවි ජනපද ව්‍යාපාරවල ප්‍රධාන අරමුණු වූයේ පන්තියක් ලෙස ගොවි ජනතාව ආරක්ෂා කිරීම සහ දේශීය ආහාර නිෂ්පාදනය ඉහළ නැංවීමයි. මෙය නිදහසින් පසු බලයට පත් වූ බොහෝ ආණ්ඩු වල ඉහළ ප්‍රමුඛතාවයක් විය.

“වැව සහ කෙත; දාගැබට යාබද වැව: මෙය අපගේ සමාජ පදනමයි; අපේ සුවිශේෂී උරුමයයි..... මම පොළෝ මැණියට වන්දනා කරමි. මගේ මුතුන් මිත්තන් අපේ මේ සරු බිම අස්වද්දා ඇත.....” මහින්ද විත්තනයේ “කෙතට අරුණැල්ල” කොටසින් මා ඉදිරිපත් කළ අපේක්ෂාවන් “අපි වචනු රට නගමු” වැඩසටහන හරහා අපි ඉටු කළෙමු. මෙසේ කෘෂිකර්මාන්තයේ අප ලබා ඇති ප්‍රගතිය ත්‍රස්තවාදයට එරෙහි යුද්ධයේදී අප ලැබූ ජයග්‍රහණය තරම්ම වටිනා බව මම අවංකවම විශ්වාස කරමි - මහින්ද විත්තනය 2010, පිටු 81-82”

කෙසේ වෙතත්, දේශීය කෘෂිකර්මාන්තය ආරක්ෂා කිරීම සඳහා රජයන් විසින් තම කැපවීම නැවත නැවතත් අවධාරණය කළ ද, 1977 දී හඳුන්වා දුන් ව්‍යුහාත්මක ගැලපුම් වැඩසටහන් මගින් ආර්ථිකය කෘෂිකර්මාන්තය පදනම් කරගත් ආර්ථිකයක සිට අපනයනය ඉලක්ක කරගත්, කාර්මික භාණ්ඩ නිෂ්පාදනය දක්වා පරිවර්තනය කිරීමට පටන් ගැනින. ලෝක බැංකුව 1996 දී

³ “Lanka Tops in the Use of Agro Chemicals,” Agro Pages, Jan. 10, 2014 <https://news.agropages.com/News/NewsDetail---11341-e.htm#:~:text=Sri%20Lanka%20is%20the%20highest,Shanthi%20Mendis%2C%20has%20declared>.

සිය 'Non Planation Crop Sector Policy Alternative' :වතු නොවන වැවිලි හෝග අංශයේ විකල්ප ප්‍රතිපත්ති) වාර්තාවෙන් යෝජනා කළ පරිදි, වී ගොවිතැන සහ අනෙකුත් යැපුම් කෘෂිකර්මාන්තය ආරක්ෂා කිරීම සඳහා වන රජයේ මැදිහත්වීම්වලින් ඇත් වීමෙන් පෙන්නුම් කළේ ශ්‍රී ලංකාව තුළ නව සාර්ව ආර්ථික ප්‍රතිපත්ති ප්‍රමුඛතා ක්‍රියාත්මක වන බවයි.

1996 දී ලෝක බැංකුව විසින් රජයට ඉදිරිපත් කරන ලද නිර්දේශ වලින් මෙන්ම එයින් අනතුරුවද රාජ්‍ය හවුල්කාරීත්ව රාමු හරහා කෘෂිකාර්මික අලෙවිකරණයේ සියලු මැදිහත්වීම් වලින් ඉවත් වීමට රජය දිරිමත් කරනු ලැබිණි. මෙය වී අලෙවි මණ්ඩලය පෞද්ගලිකරණය කිරීමටත්, ආහාර කොමසාරිස් දෙපාර්තමේන්තුවේ සියලුම වාණිජ කටයුතු අවසන් කිරීමටත්, ඉඩම් අයිතිය පිළිබඳ ප්‍රතිපත්තිය සංශෝධනය කිරීමටත්, පූර්ණ ක්‍රියාකාරී ඉඩම් වෙළෙඳපොළක් ඇති කිරීමටත් හේතු විය⁴.

1977 න් පසු බලයට පත් වූ සියලුම රජයන් විසින් නඩත්තු කරන ලද මෙම පරස්පර විරෝධී ප්‍රතිපත්ති මාර්ගෝපදේශ ද්විත්වය විසින් ශ්‍රී ලංකීය කෘෂිකර්මාන්තයේ සංවර්ධනය සඳහා පැහැදිලි, දිගුකාලීන දැක්මක් රඳවා ගැනීම වළක්වා ඇත.

සංචාරක ව්‍යාපාරය, යටිතල පහසුකම් සහ කර්මාන්ත සංවර්ධනය වෙත ප්‍රමුඛතා මාරුවීම හේතුවෙන් ද ඉඩම් සහ අනෙකුත් ස්වභාවික සම්පත් කෘෂිකර්මාන්තයෙන් විශාල වශයෙන් ඇත්කිරීමට හේතු වී ඇත.

වැරදි නිෂ්පාදන ක්‍රම - බාහිර යෙදවුම් මත අධි යැපුම:

1960 ගණන්වල ශ්‍රී ලංකාව හරිත විප්ලවයක් කරා ගමන් කිරීමේදී වැඩි අවධානයක් යොමු කළේ වැඩිදියුණු කළ බීජ සහ කෘෂි රසායන හඳුන්වා දීමෙන් රටේ වී නිෂ්පාදනය ඉහළ නැංවීම කෙරෙහි ය. බීජ සිට පොහොර සහ පළිබෝධනාශක දක්වා ආනයනික කෘෂිකාර්මික යෙදවුම් මත සම්පූර්ණයෙන්ම පාහේ යැපෙන කෘෂිකාර්මික ක්‍රමයක් නිර්මාණය කිරීම එහි ප්‍රතිඵලය විය. 2021 වන විට ශ්‍රී ලංකාව පොහොර ආනයනය සඳහා වාර්ෂිකව ඩොලර් මිලියන 300 - 400ක් අතර ප්‍රමාණයක් වැය කර ඇත⁵. ශ්‍රී ලංකාවේ වත්මන් ආර්ථික තත්ත්වය තුළ පොහොර සහනාධාරය අඛණ්ඩව පවත්වාගෙන යාම කළ නොහැක්කකි. ගෝලීය වශයෙන් මෙන්ම දේශීය වශයෙන් ද රසායනික පොහොරවල වෙළෙඳපොළ මිල විසින් කෘෂිකර්මාන්තය අතිශයින් මිල අධික කර ඇති අතර, විශේෂයෙන්ම කුඩා නිෂ්පාදකයින්ට එය දැරිය නොහැක්කක් බවට පත් කර ඇත. පොහොර සහනාධාරය ඉවත් කිරීමත් සමඟ දේශීය වෙළෙඳපොළේ යූරියා මිල 5-6 ගුණයකින් ඉහළ ගිය අතර ගොවීන්ට තම ජීවනෝපාය කරගෙන යාමට නොහැකි තත්ත්වයක් නිර්මාණය විය.

රසායනික යෙදවුම්වල සෞඛ්‍ය හා පාරිසරික බලපෑම් මෙන්ම ආනයනික කෘෂි රසායන සහ පොහොර මත අධික ලෙස යැපීම නිසා කෘෂිකර්මාන්තය ගොවීන්ට ආර්ථික වශයෙන් යෝග්‍ය නොවන අතර එය රටේ සමස්ත ආර්ථිකයට ඔරොත්තු නොදෙන තත්ත්වයට පත් වීම පිළිබඳ වාද විවාද පවතී.

වෙළෙඳපොළ තුළ බල අසමතුලිතතාවය:

රජය කෘෂිකාර්මික නිෂ්පාදන අලෙවියෙන් ක්‍රමානුකූලව ඉවත් වීමේ ප්‍රතිඵලයක් ලෙස මේ වනවිට කෘෂිකාර්මික නිෂ්පාදන අලෙවිකරණය දේශපාලන සහ වෙළෙඳපල බලය ඇති පුද්ගලයන් කිහිප දෙනෙකු විසින් මෙහෙයවන ශක්තිමත්

⁴ Sri Lanka Non-Planation Crop Sector Policy Alternative, World Bank, March 20, 1996, p36.
⁵ <https://www.thehindu.com/news/international/sri-lanka-eyeing-green-agriculture/article37030627.ece>

කතිපයාධිකාරයක් බවට පත් වී ඇත. කෘෂිකාර්මික කතිපයාධිකාරීන් විසින් තීරණය කරන ලද මිලකට මෙම ව්‍යාපාරිකයින්ට තම නිෂ්පාදන විකිණීමට බල කෙරෙන ප්‍රාථමික නිෂ්පාදකයින්ගේ තත්ත්වයට ගොවියා සීමා වී ඇත. මෙය වී සඳහා පමණක් නොව අනෙකුත් සියලුම කෘෂිකාර්මික නිෂ්පාදන සඳහාද සිදු වේ. දඹුල්ල සහ තවත් වෙලදපොලවල් කිහිපයක් ආශ්‍රිතව නිර්මාණය කර ඇති මධ්‍යගත අලෙවි ක්‍රමය ගොවීන්ගේ කේවල් කිරීමේ හැකියාව අහිමි කිරීම පමණක් නොව, ආහාර නාස්තියද වැඩි කර ඇත.

ගොවීන්ගේ බලය අහිමි වීම

වසර ගණනාවක් පුරා, ගැමි ගොවීන්ගේ දේශපාලන සහයෝගය දිනා ගැනීමේ මාධ්‍යයක් ලෙස ආණ්ඩු විසින් පොහොර සහනාධාරය අඛණ්ඩව ලබා දී ඇත. වත්මන් ජනාධිපතිවරයා පවා සිය මැතිවරණ ව්‍යාපාරයේදී ප්‍රකාශ කළේ සියලුම ගොවීන් සඳහා පොහොර සහනාධාරය නොමිලයේ ලබා දෙන බවයි. රටේ ගොවීන්ගේ ප්‍රධාන සංවිධාන ව්‍යුහය වන ගොවි සංවිධාන, පාලක පක්ෂවල දැඩි බලපෑමට ලක්ව පවතින අතර, ගොවීන් අතර අනුග්‍රහක දේශපාලනය පැතිරවීමට ඒවා යොදා ගනු ලබයි. ස්වාධීන සහ ශක්තිමත් ගොවි සංවිධාන සහ ව්‍යාපාර නොමැතිකම නිසා කෘෂිකර්මාන්තයට අදාළ ප්‍රතිපත්ති සම්පාදනය සඳහා ගොවීන්ට ඵලදායී ලෙස සම්බන්ධ වීමට නොහැකි වී ඇත.

- නිර්දේශ;
- කුඩා පරිමාණ ආහාර නිෂ්පාදකයින්ගේ ජීවනෝපාය ආරක්ෂා කරන සහ දේශීය ආහාර සුරක්ෂිතතාව සඳහා ප්‍රමුඛත්වය ලබා දෙන කෘෂිකාර්මික ප්‍රතිපත්තියක්
 - කෘෂිකාර්මික පද්ධතියේ වැදගත් කොටසක් ලෙස කාන්තාවන් හඳුනා ගැනීම; ඔවුන්ගේ ජීවනෝපායට සහය වීම හා එය ආරක්ෂා කිරීම
 - රජයේ කෘෂිකාර්මික ප්‍රතිපත්තිය පාරිසරික ගොවිතැන සඳහා දිගුකාලීන ක්‍රමානුකූල දැක්මක් සැපයිය යුතුය - පර්යේෂණ, සංවර්ධන සහ ව්‍යාප්ති සේවාවන් මෙම පරිවර්තනයට සහාය වීම සඳහා සහයෝගයෙන් කටයුතු කළ යුතුය.
 - අපගේ කෘෂිකාර්මික පද්ධතිවල ප්‍රධාන කොටස් විය යුත්තේ: කෘෂිකාර්මික ඉඩම්වල නිෂ්පාදනය විවිධාංගීකරණය කිරීම, කෘෂි ජෛව විවිධත්වය ඉහළ නැංවීම, සත්ත්ව පාලනය සහ බහු භෝග වගාව ඒකාබද්ධ කිරීම, බෝග මාරුව, ඔරොත්තුදීමේ හැකියාව සහිත දේශීය බීජ හා ශාක ප්‍රභේද ආරක්ෂා කිරීම සහ ප්‍රවර්ධනය කිරීමයි.
 - නිෂ්පාදන ස්ථානය සහ එකී නිෂ්පාදනය පරිභෝජන ස්ථානය අතර දුර අඩු කරමින් දේශීය වෙළෙඳපොළ ශක්තිමත් කළ යුතුය.
 - සාමූහික නිෂ්පාදන, සැකසුම් සහ අලෙවිකරණයේ උත්සාහයන් ශක්තිමත් කිරීම සඳහා සමුපකාර හෝ වෙනත් සාමූහික සංවිධාන නිර්මාණය කිරීමට සහාය වීම.
 - කෘෂිකාර්මික වටිනාකම් දාමයේ ඉහළ ස්ථානයක නිරත වීමට ගොවීන්ට හැකි වන පරිදි අගය එකතු කිරීම ප්‍රවර්ධනය කරමින් ප්‍රජා පාදක ආහාර සැකසීම සහ ආහාර සංරක්ෂණය දියුණු කිරීම සඳහා කෘෂිකර්මාන්තයට අදාළ පර්යේෂණ සහ නවෝත්පාදන සඳහා ආයෝජනය කළ යුතුය.
 - නිෂ්පාදකයින් සඳහා දැරිය හැකි මූල්‍ය සේවා මූලාශ්‍රයක් ලෙස ගොවි සමුපකාර බැංකු පද්ධතියක් සංවර්ධනය කිරීම.

4. ඉදිරි මග:

නිෂ්පාදකයින්ගේ ආරක්ෂාවට ප්‍රමුඛත්වය දෙන කෘෂිකාර්මික ප්‍රතිපත්තියක් :

ශ්‍රී ලංකාවේ කෘෂිකාර්මික ප්‍රතිපත්තිය එහි නිෂ්පාදකයින්ගේ ආරක්ෂාවට ප්‍රමුඛත්වය දිය යුතුය. ශ්‍රී ලංකාවේ බහුතර ගොවීන් නියෝජනය කරන කුඩා පරිමාණ නිෂ්පාදකයින් කෘෂිකර්මාන්තයෙන් ඇත් කිරීමට පසුගිය වසර 40 තුළ ගත් සියලු උත්සාහයන් අසාර්ථක වුවා පමණක් නොව, එය ශ්‍රී ලංකාවේ දරිද්‍රතාවය සහ සමාජ, දේශපාලන අසහනය වැඩි කිරීමට ද දායක වී ඇත.

2008 ලෝක ආහාර අර්බුදයෙන් පසු කුඩා පරිමාණ නිෂ්පාදකයින්ගේ වැදගත්කම පිළිබඳ ගෝලීය කතිකාව සැලකිය යුතු ලෙස වෙනස් වී ඇත. සුළු පරිමාණ නිෂ්පාදකයින් ගෝලීය ආහාර පද්ධතියේ නොසලකා හැරිය නොහැකි හෝ ප්‍රතිස්ථාපනය කළ නොහැකි තීරණාත්මක ස්ථානයක් හිමිකරගන්නා බව දැන් ගෝලීය වශයෙන් පිළිගෙන ඇත. ලෝක ආහාර සංවිධානය 2014 වර්ෂයේ නිකුත් කළ < State of Food and Agriculture (ආහාර සහ කෘෂිකර්ම තත්ත්වය) වාර්තාව⁶ දක්වන පරිදි ලෝකයේ සෑම ගොවිපල හයෙන් පහක්ම හෙක්ටයාර දෙකකට අඩු ප්‍රමාණයකින් සමන්විත වන අතර, සමස්ථ කෘෂිකාර්මික ඉඩම් වලින් සියයට 12ක් පමණ නියෝජනය කරන එම ඉඩම් වලින්, දළ වශයෙන් ලොව ආහාර වලින් සියයට 35ක් නිෂ්පාදනය කරයි. වාර්තාව තවදුරටත් සඳහන් කරන්නේ, ලෝකයේ මිලියන 570ක් වන ගොවිපලවල් වලින් 10න් 9ක්ම පවුලේ ගොවිපලවල් වූ අතර ඒවා ලෝකයේ ආහාරවලින් සියයට 80ක් පමණ නිෂ්පාදනය කරන බවයි. ගෝලීය ආහාර පද්ධතිය තුළ කුඩා නිෂ්පාදකයින්ගේ වැඩි වැදගත්කම එක්සත් ජාතීන්ගේ පවුල් ගොවිතැනේ දශකය (2019-28)⁷ ප්‍රකාශයට පත් කිරීම සහ ග්‍රාමීය ප්‍රදේශවල වැඩ කරන ගැමි ගොවීන්ගේ සහ අනෙකුත් පුද්ගලයින්ගේ අයිතිවාසිකම් පිළිබඳ එක්සත් ජාතීන්ගේ ප්‍රකාශනය⁸ විසින් හඳුනා ගෙන ඇත.

ශ්‍රී ලංකාවේ කෘෂිකාර්මික ප්‍රතිපත්තිය කුඩා පරිමාණ නිෂ්පාදකයින්ගේ වැදගත්කම හඳුනාගත යුතු අතර, සාමාන්‍යයෙන් හෙක්ටයාර 2කට අඩුවෙන් ක්‍රියාත්මක වන දළ වශයෙන් මිලියන 1.65ක්වූ කුඩා වතු හිමියන් සමස්ත වාර්ෂික ආහාර නිෂ්පාදනයෙන් සියයට 80කට දායක වන බැවින් ඔවුන්ගේ ඵලදායිතාව සහ තිරසාරභාවය ඉහළ නැංවීමට පියවර ගත යුතුය⁹.

කාන්තාවන් ගොවීන් ලෙස පිළිගන්නා කෘෂිකාර්මික ප්‍රතිපත්තියක් - ග්‍රාමීය කෘෂිකර්මාන්තයේ සහ ආර්ථිකයේ කාන්තාවන්ගේ භූමිකාව.

දකුණු ආසියාවේ සහ උප සහරා අප්‍රිකාවේ කාන්තාවෝ ලෝකයේ වගා කරන ආහාරවලින් 50% කට වඩා නිෂ්පාදනය කරති (ආහාර හා කෘෂිකර්ම සංවිධානය, 2011). කෙසේ වෙතත්, ගෝලීය වශයෙන් මෙන්ම ව්‍යතිරේකයකින් තොරව ශ්‍රී ලංකාව තුළ ද, ආහාර පද්ධති ශක්තිමත් කිරීමට සහ ඔවුන්ගේ පවුල්වල, ප්‍රජාවන්හි සහ රටවල ආහාර සුරක්ෂිතතාව තහවුරු කිරීමට ඔවුන්ගේ පූර්ණ හැකියාවන් භාවිතා කිරීමට බාධා කරන හෝ වළක්වන බාධක රාශියකට කාන්තා ගොවීහු මුහුණ දී සිටිති¹⁰.

⁶ The State of Food and Agriculture 2014, FAO, 2014, <https://www.fao.org/3/i4036e/i4036e.pdf>

⁷ UN Decade of Family Farming 2019-2028, FAO, 2021, <https://www.fao.org/family-farming-decade/home/en/>

⁸ United Nations Declaration on the Rights of Peasants and Other People Working in Rural Areas : resolution / adopted by the Human Rights Council on 28 September 2018 <https://digitallibrary.un.org/record/1650694?ln=en>

⁹ Agriculture Sector Modernization Project, Ministry of Agriculture, <https://www.agrimin.gov.lk/web/index.php/home-1/12-project/841-agriculture-sector-modernization-project>

¹⁰ Rashmini de Silva, *Start Calling Them Farmers, Five Key Barriers Deterring the Potential of Women Farmers in Sri Lanka*, Oct 2020, <https://www.lstlanka.org/publications/reports/start-calling-them-farmers>

'ශ්‍රී ලංකාවේ ආහාර පද්ධති පරිවර්තනය කිරීමේදී කාන්තා ගොවීන්ගේ භූමිකාව'¹¹ යන නීතිය හා සමාජ භාරය විසින් නිකුත් කර ඇති ප්‍රතිපත්ති පත්‍රිකාව මගින්, කාන්තාවන්ගේ තිරසාර ජීවනෝපායන් සහතික කිරීම සඳහා ක්‍රියාත්මක කළ යුතු ප්‍රධාන ප්‍රතිපත්ති, නෛතික සහ පද්ධතිගත ප්‍රතිසංස්කරණ ඉස්මතු කර ඇත.

කුඩා පරිමාණ ආහාර නිෂ්පාදකයින්ට (කාන්තා ගොවීන් ඇතුළුව) ප්‍රමුඛත්වය දීම සඳහා ශ්‍රී ලංකාවේ ඉඩම් සහ අනෙකුත් ස්වභාවික සම්පත් පාලනය කරන ප්‍රතිපත්තිවල ප්‍රතිසංස්කරණ අවශ්‍ය වේ. ඉඩම් පරිහරණය, පාලනය සහ පරිපාලනය සම්බන්ධ ප්‍රතිපත්ති තීරණ කළ කුඩා නිෂ්පාදකයන්ගේ ජීවනෝපාය ආරක්ෂාවට සහ සංවේදී පාරිසරික පද්ධති ආරක්ෂා කිරීම සහතික කිරීමට ප්‍රමුඛත්වය දිය යුතුය. (බලන්න: ශ්‍රී ලංකාවේ ජාතික ඉඩම් ප්‍රතිපත්තියක් සඳහා ජනතාවගේ නිර්දේශ මත ඉඩම් අයිතිය සඳහා වන ජනතා සන්ධානය (PARL) විසින් නිකුත් කරනු ලැබූ මහජන ඉඩම් කොමිෂන් සභා වාර්තාව <https://www.parlsl.com/publications/the-peoples-land-commission-report-is-now-online>)

පරිසර හිතකාමී කෘෂිකාර්මික ක්‍රමයකට ප්‍රමුඛත්වය දෙන කෘෂිකාර්මික ප්‍රතිපත්තියක්.

රසායනික යෙදවුම් මත යැපෙන පවතින කෘෂිකාර්මික නිෂ්පාදන ක්‍රමයේ පාරිසරික හා සෞඛ්‍ය බලපෑම දීර්ඝ කාලයක් තිස්සේ විවාදයට ලක් වූ විෂයකි. එහෙත් රසායනිකව ක්‍රියාත්මක වන කෘෂිකාර්මික ක්‍රමය ආර්ථික වශයෙන් ද තිරසාර නොවන බව මේ වන විට ඔප්පු වී හමාය. වත්මන් විදේශ මුදල් සංචිත අර්බුද සහ ශ්‍රී ලංකාවේ ආර්ථිකයේ සමස්ත තත්ත්වය සමඟ පොහොර සහනාධාරය නැවත ආරම්භ කිරීමට මේ රජයට සහ වෙනත් ඕනෑම රජයකට ඇති හැකියාව බෙහෙවින් සැක සහිතය. පොහොර සහනාධාරය අහිමි වීම සහ ගෝලීය වෙළෙඳපොළ කුළ රසායනික පොහොර මිල ඉහළ යාම නිසා විකල්ප වෙත යාමට ගොවීන් නිසැකවම තල්ලු කරනු ඇත.

රජයේ කෘෂිකාර්මික ප්‍රතිපත්තිය මගින් රට මෙම පරිවර්තනය කරා ගමන් කිරීමට හැකි වන පරිදි දිගුකාලීන, ක්‍රමානුකූල දැක්මක් සැපයිය යුතුය. පර්යේෂණ, සංවර්ධන සහ ව්‍යාප්ති සේවා යොදා ගත යුතු අතර, පස සහ අනෙකුත් පරිසර පද්ධතිවල පුනර්ජනනීය හැකියාවන් යළි ගොඩනැගීමට උපකාරී වන පරිසර හිතකාමී ගොවිතැන් පිළිවෙත් සංවර්ධනය කිරීමට සහ ක්‍රියාත්මක කිරීමට ගොවීන්ට සහාය ලබාදිය යුතුය.

අපගේ කෘෂිකාර්මික පද්ධතිවල ප්‍රධාන අංශ විය යුත්තේ කෘෂිකාර්මික ඉඩම් විවිධාංගීකරණය කිරීම; කෘෂි ජෛව විවිධත්වය වැඩි දියුණු කිරීම; කෘෂිකාර්මික ඉඩම් මත සත්ව පාලනය ඒකාබද්ධ කිරීම; බහු භෝග වගාවන් සහ බෝග මාරු කිරීම සහ පළිබෝධ හානි සහ දේශගුණික විපර්යාසවල බලපෑම් සඳහා ඔරොත්තු දෙන දේශීය බීජ හා ශාක වර්ග ආරක්ෂා කිරීම සහ ප්‍රවර්ධනය කිරීමයි.

නිෂ්පාදකයින්ට සහ පාරිභෝගිකයින්ට සාධාරණත්මක වෙළෙඳපොළක්:

පාරිභෝගිකයින්ට දැරිය හැකි සහ හොඳ තත්ත්වයේ ආහාර ලබාදීම සඳහා සහ ගොවීන්ට සාධාරණ මිලක් ලබා දීම සඳහා අපගේ කෘෂිකාර්මික පද්ධතිය ශක්තිමත් කිරීමට නම් වත්මන් අලෙවිකරණ ක්‍රමයට විශාල පරිවර්තනයක් අවශ්‍ය වේ.

¹¹ *Role of Women Farmers in Transforming Food Systems: CSO Recommendations for a People's Food System*, Law and Society Trust, 2021, <https://www.lstlanka.org/publications/reports/role-of-women-farmers-in-transforming-food-systems-cso-recommendations-for-a-people-s-food-system>

නිෂ්පාදකයා සහ පාරිභෝගිකයා අතර ඇති දුරස්ථභාවය හැකිතාක් අඩු කිරීමට විමධ්‍යගත වෙළෙඳපොළ පද්ධති ශක්තිමත් කළ යුතුය. මෙමගින් ආහාර නාස්තිය අවම කිරීම, ප්‍රවාහන වියදම් අවම කිරීම සිදුවන අතර නිෂ්පාදකයින් සහ පාරිභෝගිකයින් අතර සෘජු වෙළඳපල සබඳතා ඇති වේ.

සාමූහික නිෂ්පාදන හා අලෙවිකරණයේ නිරත වීම සඳහා සමුපකාර හෝ වෙනත් සාමූහික සංවිධාන සහ ව්‍යාපාර ලෙස සංවිධානය වීමට ගොවීන්ට සහාය විය යුතුය. නිෂ්පාදකයින්ට වැඩි වාසියක් ලබා දෙනු පිණිස නිෂ්පාදකයන් සතු සමුපකාර ප්‍රවර්ධනය කළ යුතුය. ප්‍රජා මූලික ආහාර සැකසුම් සහ සංරක්ෂණ මූලපිරීම් වර්ධනය කිරීමට ගොවීන්ට හැකිවන පරිදි කෘෂිකර්මාන්තයට අදාළ පර්යේෂණ සහ නවෝත්පාදන සඳහා ආයෝජනය කළ යුතුය. මෙමගින් ගොවීන්ට කෘෂිකාර්මික වටිනාකම් දාමයේ ඉහළ ස්ථානයක නියැලීමට හැකි වේ. එවැනි සාමූහිකයන් මගින් කෘෂිකාර්මික නිෂ්පාදන අලෙවිකරණයට පමණක් නොව, කෘෂිකාර්මික යන්ත්‍රෝපකරණ, උපකරණ, බීජ සහ යෙදවුම් සඳහා ප්‍රවේශය නිෂ්පාදකයාට අයත් සමුපකාර පද්ධති හරහා වෙළඳාම් කිරීමට හෝ බෙදා ගැනීමට ද සහාය වනු ඇත. නිෂ්පාදකයින්ට දැරිය හැකි මූල්‍ය සේවා සඳහා මූලාශ්‍රයක් ලෙස සමුපකාර බැංකු පද්ධතියක් ද වර්ධනය කළ යුතුය.

விவசாயமும் உணவுப் பாதுகாப்பும் - இலங்கையில் உருவாகிவரும் நெருக்கடியினைத் தீர்ப்பதற்கான பரிந்துரைகள்

நாம் ஒரு நெருக்கடி நிலையினை நோக்கி நகர்ந்து கொண்டிருக்கின்றோம்:

- உணவு விலைகள் அதிகரித்துவருகின்றன
- அத்தியாவசிய உணவுப் பொருட்களுக்கான பற்றாக்குறை நீண்ட வரிசைகளை உருவாக்கி வருகின்றது. இது மக்களின் தொழில் செய்வதற்கான ஆற்றலைப் பாதித்து அவர்கள் ஆக்கபூர்வமான வாழ்வினை நடத்துவதையும் கடினமாக்கியுள்ளது.
- வெளிநாட்டு நாணய ஒதுக்கங்களின் நெருக்கடியினால் உணவினை இறக்குமதி செய்வதற்கான நாட்டின் ஆற்றல் மட்டுப்படுத்தப்பட்டுள்ளது
- விவசாயத்தில் இரசாயனத்தினைப் பாவிப்பதற்கு விதிக்கப்பட்ட தீவிரத் தடை உற்பத்தியில் பாரிய வீழ்ச்சியினை ஏற்படுத்தலாம் என்பதனால் விவசாயிகளின் மத்தியில் அமைதியின்மையினை ஏற்படுத்தியுள்ளது.
- அதிகரிக்கும் உணவு விலைகள், உணவுப் பற்றாக்குறை மற்றும் விவசாயம் சார்ந்த வாழ்வாதார இழப்பு ஆகியவை வறிய மக்கள் தங்களின் உணவுத் தேவையினைப் பூர்த்திசெய்வதற்கான ஆற்றல் மீது பாதுகாப்பு தாக்கத்தினை ஏற்படுத்தும்.
- உணவுப் பற்றாக்குறையும் உணவுப் பொருட்களின் உயர் விலையும் பொதுமக்களின் மத்தியில் அமைதியின்மையினை ஏற்படுத்தியுள்ளது

இலங்கையில் உணவு நெருக்கடி தவிர்க்க முடியாததாக இருக்கும் என அஞ்சப்படுகின்றது. தேசிய நுகர்வோர் விலைச் சுட்டிக்கு அமைவாக உணவு விலைகள் 6.9 சதவிகிதத்தினால் அதிகரித்துள்ளதுடன் 2022 ஆம் ஆண்டு ஜனவரியில் பணவீக்க வீதம் 14.2% ஆக அதிகரித்தது (CBSL, 2022). அரிசி போன்ற சில உணவுப் பொருட்களின் விலைகள் கிட்டத்தட்ட மூன்றில் ஒரு மடங்காக அதிகரித்துள்ளதுடன் தக்காளி மற்றும் கரட் போன்ற மரக்கறிகளின் விலைகள் கடந்த வருட விலைகளுடன் ஒப்பிடுகையில் ஐந்து மடங்காக அதிகரித்துள்ளன.¹²

உணவு விலைகளில் ஏற்பட்டுள்ள இந்த அதிகரிப்பின் நீண்ட காலத் தாக்கம் இன்னும் அறியப்படாததாகும். ஆனால் கீழே பதிவுசெய்யப்பட்டுள்ள உண்மை நிகழ்வுகளை அடிப்படையாகக் கொண்ட சான்றுகளின் படி இந்தச் சூழ்நிலையினை ஏற்றுக்கொள்வதற்காகக் குடும்பங்கள் அவற்றின் உணவுவேளைகளின் எண்ணிக்கையினை அல்லது உணவின் தரத்தினைக் குறைத்துள்ளன.

“நாம் கடலுக்கு அருகில் வாழ்கின்ற காரணத்தினால் எம்மால் இன்னும் மீன் உண்ணக்கூடியதாக இருக்கின்றது. ஆனால் நாம் கடந்த காலத்தில் உண்டதைப் போன்று மரக்கறிகளை உண்ண முடியாது. அதிகமான நாட்களில் நாம் ஒரு நாளைக்கு ஒரு மரக்கறியினைத் தான் உண்கின்றோம்.”

¹² “Sri Lanka’s Plunge into Organic Farming Brings Disaster”, New York Times, 2021, <https://www.nytimes.com/2021/12/07/world/asia/sri-lanka-organic-farming-fertilizer.html>

“நாம் ஒரு நாளைக்கு மூன்று வேளை உணவருந்தப் பழகியிருந்தால் அது இப்போது இரண்டு வேளையாகக் குறைவடைந்துள்ளது. சில வேளைகளில் ஒன்றாகக் குறைந்துள்ளது. காலையில் பிள்ளைகளுக்கு வழமையாகக் கிடைத்த ஒரு குவளைப் பால் இப்போது கிடைப்பதில்லை.”

- ஹம்பாந்தோட்டை மாவட்டத்தில் திஸ்ஸமஹராம மற்றும் கிரிந்த பிரதேசங்களில் உள்ள பெண்கள் அவர்களின் அனுபவத்தினை இந்தக் கட்டுரை ஆசிரியருடனான சந்திப்பின் போது 2022 பெப்ரவரியில் பகிர்ந்துகொண்டனர். பயிர்ச்செய்கை நடைபெற்றுக்கொண்டிருந்த காலப்பகுதியில் சகல இரசாயன உரங்களையும் ஏனைய விவசாய இரசாயனங்களையும் 2021 மே மாதத்தில் தடைசெய்த இலங்கை ஜனாதிபதியின் சடுதியானதும் எதிர்பாராததுமான முடிவு, விவசாய சமுதாயத்தினை அதிர்ச்சிக்கு உள்ளாக்கியதுடன் விவசாயிகளின் வாழ்வாதாரங்கள் மற்றும் உணவுப் பாதுகாப்புக்கும் தீவிரமான சவால்களை ஏற்படுத்தியது. விவசாயிகளின் எதிர்ப்பினால் தடையானது நவம்பர் 2021 இல் அகற்றப்பட்டாலும் கடந்த காலங்களில் விவசாயிகளுக்கு அரசாங்கத்தினால் வழங்கப்பட்ட உர மானியம் சடுதியாக அகற்றப்பட்டது. இதனால் சந்தையில் கிடைக்கப்பெற்ற இரசாயன உரங்களின் விலைகள் துரிதமாக அதிகரித்ததுடன் தற்போதைய விலைகள் விவசாயிகளினால் தாக்குப்பிடிக்க முடியாதவையாகக் காணப்படுகின்றன. இது விவசாய உற்பத்தியில் வீழ்ச்சியினை ஏற்படுத்தி, சந்தை இடையூறுகளை ஏற்படுத்தி, உணவுப் பற்றாக்குறையினையும் விலை அதிகரிப்பினையும் ஏற்படுத்தும் என எதிர்பார்க்கப்படுகின்றது.

பெருந்தொற்று எமது உணவு முறைமையினைச் சிதைத்துவிட்டதா அல்லது ஏற்கனவே சிதைந்திருந்த முறைமையினை அது வெளிச்சம் போட்டுக் காட்டியுள்ளதா?

தற்போதைய நெருக்கடிக்கும் பெருந்தொற்றுக்கும் இடையில் திட்டவாட்டமான இணைப்பு இருக்கின்றது என அரசாங்கம் வலியுறுத்திவருகின்றது. சில காலமாக இலங்கையின் வெளிநாட்டு நாணய ஒதுக்கங்கள் குறைவடைந்து வந்ததுடன் பெருந்தொற்று அதில் மேலதிக தாக்கத்தினை ஏற்படுத்தியுள்ளது. இலங்கைக்கு வெளிநாட்டு வருமானத்தினைக் கொண்டுவரும் மூலங்களில் பிரதானமான சுற்றுலாத் துறை வீழ்ச்சியடைந்துள்ளது. ஆடைத் தொழிற்சாலை, தேயிலை மற்றும் இறப்பர் மற்றும் புலம்பெயர் தொழிலாளர்களின் வெளிநாட்டுப் பண அனுப்புகைகள் போன்ற ஏனைய ஏற்றுமதி சார்ந்த தொழிற்சாலைகளும் பாதிப்படைந்து சென்மதி நிலுவையில் பாதகமான தாக்கத்தினை ஏற்படுத்தி வருகின்றன. வெளிநாட்டு வருமான மூலங்கள் குறைவடைந்தமையுடன் வெளிநாட்டுக் கடன்களைச் செலுத்தவேண்டிய அழுத்தமும் சேர்ந்துகொண்டமை தீவிரமான வெளிநாட்டு நாணய நெருக்கடியினை உருவாக்கி ஒதுக்கங்களை மேலும் குறைவடையச் செய்துள்ளது.

இந்தச் சவால்களுக்கு முகங்கொடுக்கும் ஒரு வழியாக அரசாங்கம் இறக்குமதிகளைக் கட்டுப்படுத்த நாடி சில விவசாயப் பண்டங்களையும் விவசாய இரசாயனங்களையும் உரத்தினையும் இறக்குமதி செய்ததைத் தடைசெய்தது. அத்தியாவசியமான உணவு இறக்குமதிகளைப் பேணுவதற்குத் தேவையான வெளிநாட்டு நாணயத்தினைப் பெற்றுக்கொள்வதிலும் நாடு சிரமங்களுக்கு முகங்கொடுத்து வருகின்றமை சந்தையில் பற்றாக்குறையினை ஏற்படுத்தியுள்ளது.

பெருந்தொற்றும் உரங்களை இறக்குமதி செய்வதில் விதிக்கப்பட்ட அண்மைய தடையும் இலங்கையின் விவசாயம் மற்றும் உணவு முறைமையினைச் சுற்றி எழுந்துள்ள நெருக்கடி பற்றிய சொல்லாடலை அதிகரித்துள்ளபோதும், இந்த நெருக்கடி ஆழமான வேர்களைக் கொண்டுள்ளது. பெருந்தொற்று ஏற்படுவதற்கு முன்னர் கூட, இலங்கையின் விவசாயமும் உணவு முறைமைகளும் மக்களுக்கான உணவுப் பாதுகாப்பினை உறுதிப்படுத்துகின்ற மற்றும் விவசாயிகளுக்குக் கௌரவமான வாழ்வாதாரங்களை வழங்குகின்ற அவற்றின் பிரதான குறிக்கோள்களில் தவறியுள்ளன.

போஷாக்கின்மை மற்றும் குறைந்த போஷாக்கு ஆகியவை இலங்கையில் எப்போதும் பாரதூரமான கரிசனைக்குரிய விடயங்களாக இருந்து வருகின்றன. இதில் 15 வயது முதல் 49 வயது வரையான பெண்களில் 32.6% ஆணோர் இரத்தசோகையுடையவர்களாக இருப்பது கண்டறியப்பட்டுள்ளதுடன் சிசுக்களில் 15.9% ஆணோர் பிறப்பில் குறைந்த எடையுடன் பிறக்கும் பிரச்சினையினால் பாதிக்கப்பட்டுள்ளமை 2019 இன் தரவுகளில் இருந்து

தெரியவந்துள்ளது.¹³ ‘விவசாய நாடு’ எனக் கருதப்படுகின்ற போதிலும், இலங்கை உணவு இறக்குமதியிலேயே வெகுவாகத் தங்கியுள்ளது. எமது உணவுப் பாதுகாப்பின் பாதிப்புறுநிலையினைப் பெருந்தொற்று மற்றும் வெளிநாட்டு ஒதுக்கங்களின் வீழ்ச்சி போன்ற நெருக்கடி நிலைகளில் கண்கூடாகக் காண முடிகின்றது.

எமது விவசாய முறைமை அதன் உற்பத்தியாளர்களில் பெரும்பான்மையானவர்களுக்குக் கௌரவமான வாழ்வினை உறுதிப்படுத்தத் தவறியுள்ளது. இலங்கையில் வறுமை என்பது இன்னும் பெருமளவுக்குக் கிராமிய விவசாயப் பிரதேசங்களில் செறிந்து காணப்படுவதுடன் வறியவர்களில் 80% இற்கும் மேற்பட்டவர்கள் கிராமங்களிலேயே வாழ்ந்துவருகின்றனர். கிராமிய விவசாய சமுதாயங்களின் மத்தியில் காணப்படும் நுண்கடனுக்கு ஆட்பட்டுள்ள நிலை, கிராமியப் பொருளாதாரத்தில் காணப்படும் நெருக்கடிகளின் மிக அண்மைக்கால வெளிப்பாடாகும்.

எமது உணவு உற்பத்தி முறைமை பிரதான சுற்றாடல் மாசாக்கியாக மாறியுள்ளது. உலகிலேயே அதிக அளவில் விவசாய இரசாயனங்களைப் பயன்படுத்தும் நாடுகளில் ஒன்றாக இலங்கை உள்ளது.¹⁴ இந்த இரசாயனங்கள் எமது நீரையும் மண்ணையும் மாசாக்குவதற்குப் பங்களிப்பு வழங்கி பொதுமக்களுக்குச் சுகாதார அபாயநேர்வுகளை உருவாக்கியுள்ளன. பாரிய அளவில் ஏகவினப் பயிர்ச்செய்கையினை மேற்கொள்வது வனங்களையும் நீர்நிலைகளையும் உயிரியல் பல்வகைமையினையும் அழிப்பதற்குக் காரணமாகியுள்ளது.

விவசாய நெருக்கடிக்கும் வாழ்வாதார நெருக்கடிக்கும் எவை இட்டுச்சென்றன? இலங்கையின் முரண்பாடுமிக்க முன்னுரிமைகள்:

இலங்கையில் ஒருபோதுமே தேசிய விவசாயக் கொள்கை ஒன்று காணப்படாத காரணத்தினால் விவசாயம் தொடர்பான அரசாங்கங்களின் செயற்பாடுகள் எப்போதுமே முரண்பாடுமிக்கவையாக இருந்து வருகின்றன. ஒருபுறத்தில் அக்கொள்கைகள் கிராமிய விவசாயிகளைப் பாதுகாத்து உள்நாட்டு உணவுற்பத்தியினை அதிகரிக்க விரும்புவது போல் தென்படுகின்றன. ஆனால் மறுபுறத்தில், 1977 ஆம் ஆண்டில் இருந்து, விவசாயச் சார்பில் இருந்து ஏற்றுமதி சார்ந்த, கைத்தொழில்மயமான பண்ட உற்பத்திக்குப் பொருளாதாரத்தினை நிலைமாற்றுவதற்கான அழுத்தம் காணப்பட்டுவருகின்றது.

ஒரு வகுப்பாக விவசாயிகளைப் பாதுகாத்து உள்நாட்டு உணவுற்பத்தியினை அதிகரிப்பதே 1930களில் ஆரம்பித்த மின்னேரியக் குடியேற்றத்தில் இருந்து விவசாயக் குடியேற்றத் திட்டங்களின் பிரதான குறிக்கோள்களில் ஒன்றாக இருந்தது. சுதந்திரத்தின் பின்னர் ஆட்சிக்கு வந்த அதிகமான அரசாங்கங்களின் உயர் முன்னுரிமையாக அது இருந்து வருகின்றது.

“குளமும் வயலும்; தாதுகோபுரத்திற்கு அருகில் குளம்: இது எமது சமூக அத்திவாரம்; எமது மிகச் சிறப்பான மரபுரிமை..... நான் தாய் மண்ணை வணங்குகின்றேன். எனது முன்னோர்கள் இந்தச் செழிப்பான எமது மண்ணில் பயிர்ச்செய்திருக்கின்றனர்.....” நாம் வளர்ப்போம் நாட்டை உயர்த்துவோம்” நிகழ்ச்சித்திட்டத்தின் மூலம் நான் “ஹெட்ட அருளல்ல” என்ற தலைப்பிலான பிரிவில் சமர்ப்பித்த மஹிந்த சிந்தனையின் அபிலாஷைகளை நான் பூர்த்திசெய்துள்ளேன். நாம் இதுவரை காலமும் விவசாயத்தில் கண்ட முன்னேற்றம் பயங்கரவாதத்திற்கு எதிரான எமது வெற்றியினைப் போன்று பெறுமதியானது என நான் உண்மையாக நம்புகின்றேன். – மஹிந்த சிந்தனை 2010, பக்கங்கள் 81-82”

ஆயினும், உள்நாட்டு விவசாயத்தினைப் பாதுகாக்கும் தமது கடப்பாடுகளை அரசாங்கங்கள் வலியுறுத்தியபோது கூட, 1977 இல் அறிமுகப்படுத்தப்பட்ட கட்டமைப்புச் சீராக்கல் நிகழ்ச்சித்திட்டங்கள் விவசாய அடிப்படையிலான பொருளாதாரத்தில் இருந்து ஏற்றுமதி சார்ந்த கைத்தொழில்மயமான பண்ட உற்பத்திக்குப் பொருளாதாரத்தினை நிலைமாற்ற ஆரம்பித்தன. உலக வங்கி 1996 இல் வெளியிட்ட அதன் ‘பெருந்தோட்டப்பயிர் சாராத் துறைக் கொள்கை மாற்றீடு’ அறிக்கையில் குறிப்பிட்டவாறாக, நெல் விவசாயத்தினையும் ஏனைய சீவனோபாய விவசாய

¹³ “Sri Lanka: The Burden of Malnutrition at a Glance,” Global Nutrition Report, <https://globalnutritionreport.org/resources/nutrition-profiles/asia/southern-asia/sri-lanka/>

¹⁴ “Lanka Tops in the Use of Agro Chemicals,” Agro Pages, Jan. 10, 2014 <https://news.agropages.com/News/NewsDetail---11341-e.htm#:~:text=Sri%20Lanka%20is%20the%20highest,Shanthi%20Mendis%2C%20has%20declared.>

வடிவங்களையும் பாதுகாக்கும் அதன் இடையீடுகளில் இருந்து அரசாங்கம் நகர்வது என்பது இலங்கையில் புதிய பேரினப்பொருளாதாரக் கொள்கை முன்னுரிமைகள் அமுலில் இருக்கின்றன என்பதையே குறிக்கின்றது.

1996 ஆம் ஆண்டில் உலக வங்கியினால் அரசாங்கத்திற்குச் சமர்ப்பிக்கப்பட்ட பரிந்துரைகளும் அதன் பின்னரான தொடர்ச்சியான நாட்டுப் பங்காண்மைச் சட்டங்களும் விவசாய சந்தைப்படுத்தலின் அனைத்து இடையீடுகளில் இருந்தும் அரசாங்கம் படிப்படியாக வெளியேறுவதற்கு அரசாங்கத்தினை ஊக்குவித்தன. இது நெல் சந்தைப்படுத்தல் சபை தனியார்மயமாக்கப்படுவதற்கும் உணவு ஆணையாளர் திணைக்களத்தின் அனைத்து வர்த்தக நடவடிக்கைகளும் நிறுத்தப்படுவதற்கும் பூரண செயற்பாடுமிக்க காணிச் சந்தைகளை உருவாக்குவதற்காக காணி உடைமையுரிமைக் குத்தகைக் கொள்கையினை மாற்றியமைப்பதற்கும் இட்டுச்சென்றது.¹⁵

1977 ஆம் ஆண்டிற்குப் பின்னர் ஆட்சிக்கு வந்த அனைத்து அரசாங்கங்களினாலும் பேணப்பட்டு வந்த இந்த இரண்டு முரண்படும் கொள்கைப் போக்குகளும் விவசாய அபிவிருத்திக்காக ஒரு தெளிவான நீண்ட காலத் தொலைநோக்கினை இலங்கை கொண்டிருப்பதைத் தடுத்தன.

சுற்றுலாத்துறை, உட்கட்டமைப்பு மற்றும் கைத்தொழிந்துறைகள் ஆகியவற்றின் அபிவிருத்தியினை நோக்கி முன்னுரிமைகளை நகர்த்தியமையும் பாரிய அளவில் காணிகளும் ஏனைய இயற்கை வளங்களும் விவசாயத்தில் இருந்து வேறு திசைக்கு நகர்த்தப்படக் காரணமாகின.

தவறான உற்பத்தி முறைகள் - புற உள்ளீடுகளில் மிகையாகச் சார்ந்திருத்தல்:

1960களில் பசுமைப் புரட்சியினை நோக்கிய இலங்கையின் நகர்வு, மேம்படுத்தப்பட்ட விதைகளையும் விவசாய இரசாயனங்களையும் அறிமுகப்படுத்தியதன் மூலம் நாட்டில் நெல் உற்பத்தியினை அதிகரிப்பதிலேயே பெரிதும் கவனம் குவித்தது. இது விதைகள் முதற்கொண்டு உரங்கள் மற்றும் பீடைக்கொல்லிகள் வரை ஏறக்குறைய முற்றுமுடிவதும் இறக்குமதி செய்யப்பட்ட விவசாய உள்ளீடுகளில் சார்ந்திருந்த ஒரு விவசாய முறைமை உருவாகக் காரணமாகியது. 2021 வரையில், உர இறக்குமதிக்காக வருடாந்தம் 300 மில்லியன் முதல் 400 மில்லியன் அமெரிக்க டொலர்களை இலங்கை செலவழித்துள்ளது.¹⁶ இலங்கையில் நிலவும் தற்போதைய பொருளாதாரச் சூழ்நிலையின் காரணமாக உர மானியத்தினைத் தொடர்வது சாத்தியமற்றதாகும். இரசாயன உரங்களின் சந்தை விலைகள் உலகளாவிய ரீதியிலும் உள்நாட்டிலும் விவசாயத்தினை அதீத செலவுமிக்கதாக ஆக்கியுள்ளதுடன் விவசாயத்தினைக் குறிப்பாகச் சிறு உற்பத்தியாளர்களுக்கு அனேகமாக நடைமுறைச் சாத்தியமற்றதாக ஆக்கியுள்ளது. உர மானியம் அகற்றப்பட்டுள்ளமையும் யூரியாவின் விலை உள்ளூர்ச் சந்தையில் 5 முதல் 6 மடங்காக அதிகரித்துள்ளமையும் விவசாயிகள் அவர்களின் வாழ்வாதாரங்களைத் தொடர்வதைச் சாத்தியமற்றதாகிவிட்டன.

இரசாயன உள்ளீடுகளின் சுகாதார மற்றும் சுற்றுச் சூழல் தாக்கங்கள் பற்றியும் விவசாயத்தினைப் பொருளாதார ரீதியாக விவசாயிகளுக்குச் சாத்தியமற்றதாகி நாட்டின் ஒட்டுமொத்தப் பொருளாதாரத்தினையும் நிலைபேற்றதாகிவிட்டிருப்பதால் இறக்குமதி செய்யப்படும் விவசாய இரசாயனங்கள் மற்றும் உரங்களில் மிகையாகச் சார்ந்திருப்பது பற்றியும் விவாதங்கள் காணப்படுகின்றன.

சந்தைகளில் அதிகாரச் சமநிலையின்மைகள்: விவசாய உற்பத்திச் சந்தைப்படுத்தலில் இருந்து அரசாங்கம் படிப்படியாக வாய்ப்பு பெற்றமை தற்போது விவசாய உற்பத்திகளின் சந்தைப்படுத்தலைக் கட்டுப்படுத்தும், அரசியல் அதிகாரமும் சந்தை அதிகாரமும் கொண்ட சில தனிநபர்களினால் தலைமைதாங்கப்படும் ஓர் உறுதியான குழுஉரிமைக்கு இட்டுச்சென்றது. விவசாயிகள் அடிப்படை உற்பத்தியாளர்கள் என்ற அந்தஸ்திற்கு மட்டுப்படுத்தப்பட்டு விவசாயச் சிலவராட்சி உறுப்பினர்களால் நிர்ணயிக்கப்பட்ட விலைகளுக்குத் தமது உற்பத்திகளை இந்த வியாபாரிகளுக்கு விற்பதற்கு நிர்ப்பந்திக்கப்பட்டனர். இந்த நிலைமை நெல்லுக்கு மாத்திரமன்றி ஏனைய அனைத்து விவசாய உற்பத்திகளுக்கும்மான நிலைமையாகக் காணப்படுகின்றது. தம்புள்ளையைச் சுற்றியும் ஏனைய சொற்பமான

¹⁵ Sri Lanka Non-Planation Crop Sector Policy Alternative, World Bank, March 20, 1996, p36.

¹⁶ <https://www.thehindu.com/news/international/sri-lanka-eyeing-green-agriculture/article37030627.ece>

சில சந்தைகளைச் சுற்றியும் உருவாக்கப்பட்ட மத்தியமயப்படுத்தப்பட்ட சந்தைப்படுத்தல் முறைமை விவசாயிகளின் பேரம்பேசும் சக்தியினைப் பறித்ததோடு மாத்திரமன்றி உணவுகள் வீணாக்கப்படுவதையும் அதிகரித்துள்ளது.

விவசாயிகள் பேரம்பேசும் சக்தியற்றவர்களாக உள்ளனர்: கடந்த காலங்களில் கிராமிய விவசாயிகளின் அரசியல் ஆதரவினை வெல்வதற்காக அரசாங்கங்கள் உர மானியத்தினைத் தொடர்ந்து வழங்கி வந்தன. தற்போதைய ஜனாதிபதி கூட, அவரின் தேர்தல் பிரச்சாரத்தில் அனைத்து விவசாயிகளுக்கும் இலவச உர மானியத்தினை வழங்கப்போவதாக அறிவித்தார். நாட்டின் விவசாயிகளின் பிரதான நிறுவன ரீதியான கட்டமைப்பான விவசாயிகள் சங்கங்கள் ஆளுங் கட்சிகளின் அதீத செல்வாக்குக்கு உட்பட்டவையாகத் தொடர்ந்து காணப்படுவதுடன் விவசாயிகளுக்கு அனுசரணை அரசியலை வழங்குவதற்குப் பழக்கப்பட்டவையாக உள்ளன. சுயாதீனமான மற்றும் உறுதியான விவசாய அமைப்புகளும் இயக்கங்களும் இல்லாமையானது விவசாயிகள் விவசாயம் சார்ந்த கொள்கை வகுத்தலில் செயற்திறனுடன் ஈடுபடுவதைத் தடைசெய்துள்ளன.

பரிந்துரைகள்;

- சிறு அளவில் உணவு உற்பத்தி செய்பவர்களின் வாழ்வாதாரத்தினையும் உள்நாட்டு உணவுப் பாதுகாப்பினையும் காப்பதை முன்னுரிமைப்படுத்தும் விவசாயக் கொள்கை
- பெண்களை விவசாய முறைமையின் முக்கிய அங்கமாக அங்கீகரித்தல்; அவர்களின் வாழ்வாதாரங்களைக் காத்து ஆதரவளித்தல்
- அரசாங்கத்தின் விவசாயக் கொள்கை விவசாயச் சூழலியல் தொடர்பான ஒரு நீண்டகால முறைமைவாய்ந்த தொலைநோக்கினை வழங்கவேண்டும் - ஆய்வு, அபிவிருத்தி மற்றும் விரிவாக்கல் சேவைகள் இந்த நிலைமாற்றத்திற்கு உதவுவதற்கு ஒத்துழைக்கவேண்டும்.
- எமது விவசாய முறைமைகளின் பிரதான கூறுகள் பின்வருவனவாக இருக்கவேண்டும்: விவசாய நிலங்களில் உற்பத்திப் பல்வகைமை, விவசாயஉயிரியல்பல்வகைமையினை அதிகரித்தல், விலங்கு வேளாண்மையினையும் பல்தாவரப் பயிர்ச்சையகையினையும் ஒருங்கிணைத்தல், பயிர்ச் சுற்றி, மீண்டெழுந்தன்மைமிக்க உள்நாட்டு விதைகள் மற்றும் தாவர வகைகளின் பாதுகாப்பு மற்றும் மேம்பாடு.
- உற்பத்தி ஸ்தானத்தில் உற்பத்தியின் நுகர்வினை மேம்படுத்துவதற்காக உள்நாட்டுச் சந்தைகள் வலுப்படுத்தப்படவேண்டும்.
- கூட்டு உற்பத்தி, பதனிடல் மற்றும் சந்தைப்படுத்தல் ஆகியவற்றில் முயற்சிகளை வலுப்படுத்துவதற்காக கூட்டுறவுகள் அல்லது ஏனைய கூட்டு அமைப்புகளின் உருவாக்கத்திற்கு உதவுதல்.
- சமுதாய மட்ட உணவு பதப்படுத்தல் மற்றும் உணவுப் பாதுகாப்பு ஆகியவற்றினை விருத்திசெய்வதற்காக விவசாயம் சார்ந்த ஆய்வு மற்றும் புத்தாக்கங்களில் முதலீடு செய்தல், விவசாயப் பெறுமதிச் சங்கிலிகளில் உயர் ஸ்தானங்களில் ஈடுபடுவதற்கு விவசாயிகளை இயலுமாக்கும் பெறுமதி சேர்க்கைகளை மேம்படுத்தல்.
- உற்பத்தியாளர்களுக்காக அவர்களால் தாக்குப்பிடிக்கக்கூடிய நிதிச் சேவைகளின் ஒரு மூலமாக விவசாயிகளை அடிப்படையாகக் கொண்ட கூட்டுறவு வங்கிச்சேவை முறைமை ஒன்றினை உருவாக்கல்.

4. முன்செல்வதற்கான வழி

உற்பத்தியாளர்களின் பாதுகாப்பினை முன்னுரிமைப்படுத்தும் விவசாயக் கொள்கை: இலங்கையின் விவசாயக் கொள்கை அதன் உற்பத்தியாளர்களின் பாதுகாப்பினை முன்னுரிமைப்படுத்த வேண்டும். இலங்கையிலுள்ள விவசாயிகளில் பெரும்பான்மையானவர்களைப் பிரதிநிதித்துவப்படுத்தும் சிறு அளவிலான உற்பத்தியாளர்களை விவசாயத்தில் இருந்து தூரமாக்குவதற்காகக் கடந்த 40 வருடங்களாக எடுத்த முயற்சிகள் தோல்வியைத் தழுவிடும்போது மாத்திரமன்றி இலங்கையில் வறுமையினை அதிகரித்து சமூக, அரசியல் அமைதியின்மையினை அதிகரிப்பதற்கும் பங்களிப்பு வழங்கியுள்ளன.

உலகளாவிய ரீதியில், சிறிய அளவிலான உற்பத்தியாளர்களின் முக்கியத்துவம் பற்றிய சொல்லாடல் 2008 ஆம் ஆண்டின் உலக உணவு நெருக்கடியின் பின்னர் கணிசமாக மாற்றமடைந்துள்ளது. உலகளாவிய உணவு முறைமையில் சிறிய அளவிலான உற்பத்தியாளர்கள் புறக்கணிக்கப்படவோ அல்லது பதிலீடு செய்யப்படவோ முடியாத முக்கியமான அந்தஸ்தினை வகிக்கின்றனர் என்பது இப்போது உலகளாவிய ரீதியில்

அங்கீகரிக்கப்பட்டுள்ளது. உலகின் ஒவ்வோர் ஆறு பண்ணைகளிலும் ஐந்து பண்ணைகள் இரண்டு ஹெக்டேயருக்கும் குறைவான அளவினைக் கொண்டுள்ளதாகவும் அனைத்து விவசாய நிலங்களிலும் கிட்டத்தட்ட 12 சதவிகிதத்தில் இயங்குவதாகவும் உலக உணவின் கிட்டத்தட்ட 35 சதவிகிதத்தினை உற்பத்தி செய்வதாகவும் FAO இன் உணவு மற்றும் விவசாய அறிக்கை குறிப்பிடுகின்றது.¹⁷ உலகிலுள்ள 570 மில்லியன் பண்ணைகளில் 10 இல் ஒன்பது பண்ணைகள் குடும்பங்களுக்குச் சொந்தமான பண்ணைகள் எனவும் அவை உலக உணவின் கிட்டத்தட்ட 80 சதவிகிதத்தை உற்பத்தி செய்கின்றன எனவும் அறிக்கை மேலும் குறிப்பிடுகின்றது. ஐநாவின் குடும்பப் பண்ணைச் செய்கைத் தசாப்தப் பிரகடனத்துடன் (2019 – 28)¹⁸ சேர்த்து கிராமப் பிரதேசங்களில் வேலை செய்யும் விவசாயிகளினதும் ஏனைய மக்களினதும் உரிமைகள் பற்றிய ஐநா பிரகடனமும் உலகளாவிய உணவு முறைமையில் சிறிய அளவிலான உற்பத்தியாளர்களின் அதிகரித்த முக்கியத்துவத்தினை அங்கீகரிக்கின்றது.¹⁹

சராசரியாக 2 ஹெக்டேயருக்கும் குறைவான நிலங்களில் பயிரிடும் 1.65 மில்லியன் சிறுபற்று நில விவசாயிகளே மொத்த வருடாந்த உணவு உற்பத்தியில் 80 சதவிகிதத்திற்குப் பங்களிப்புச் செய்கின்றனர் என்பதைக் கருதி, இலங்கையின் விவசாயக் கொள்கை சிறிய அளவிலான உற்பத்தியாளர்களின் முக்கியத்துவத்தினை அங்கீகரித்து, அவர்களின் உற்பத்தித்திறனையும் நிலைபேறானதன்மையினையும் அதிகரிப்பதற்கு நடவடிக்கைகளை எடுக்கவேண்டும்.²⁰

பெண்களை விவசாயிகளாக அங்கீகரிக்கும் விவசாயக் கொள்கை – கிராமிய விவசாயம் மற்றும் பொருளாதாரத்தில் பெண்களின் வகிபாத்திரம். தெற்காசியா மற்றும் சஹாராவுக்குத் தெற்கேயுள்ள ஆபிரிக்கக் கண்டத்தின் பகுதிகளில் வாழும் பெண்கள் உலகில் வளர்க்கப்படும் 50 சதவிகிதத்திற்கும் மேற்பட்ட உணவு உற்பத்திக்குப் பொறுப்பாக இருக்கின்றனர் (உணவு விவசாய நிறுவனம், 2011). ஆயினும், உலகம் முழுவதிலும் பெண் விவசாயிகள், இலங்கை உள்ளடங்கலாக, எண்ணற்ற தடைகளுக்கு முகங்கொடுக்கின்றனர். இப்பெண்கள் அவர்களின் குடும்பங்களிலும் சமுதாயங்களிலும் நாடுகளிலும் உணவு முறைமைகளை வலுப்படுத்துவதற்கும் உணவுப் பாதுகாப்பினை உறுதிப்படுத்துவதற்கும் அவர்களின் பூரண ஆற்றலைப் பயன்படுத்துவதற்கு இத்தடைகள் அவர்களுக்கு முட்டுக்கட்டையாக இருக்கின்றன.²¹

‘இலங்கையில் உணவு முறைமைகளை நிலைமாற்றுவதில் பெண் விவசாயிகளின் வகிபாத்திரம்’ என்ற தலைப்பில் முன்னர் வெளியிடப்பட்ட கொள்கைப் பத்திரத்தில் விரிவாகக் குறிப்பிடப்பட்டவாறாக, பெண் விவசாயிகளின் நிலைபேறான வாழ்வாதாரங்களை உறுதிப்படுத்துவதில் அமுல்படுத்தப்படவேண்டிய பிரதான கொள்கை, சட்ட மற்றும் முறைமைவாய்ந்த மறுசீரமைப்புக்கள் சட்டம் மற்றும் சமூக நம்பிக்கை (எல்எஸ்டி) நிறுவனத்தினால் ஏற்கனவே கோடிட்டுக்காட்டப்பட்டுள்ளன.²²

சிறிய அளவிலான உணவு உற்பத்தியாளர்களின் முன்னுரிமைப்படுத்தலுக்கு (பெண் விவசாயிகள் உள்ளடங்கலாக) இலங்கையில் காணி மற்றும் ஏனைய இயற்கை வளங்களை ஆளுகை செய்கின்ற கொள்கைகளுக்கான மறுசீரமைப்புகள் தேவைப்படுத்தப்படுகின்றன. நுண்மைமிக்க சுற்றாடல் முறைமைகளின் பாதுகாப்பினை உறுதிப்படுத்துவதில் காணிப் பாவனை, ஆளுகை மற்றும் நிர்வாகம் தொடர்பான கொள்கைத் தீர்மானங்கள் சிறு உற்பத்தியாளர்களின் வாழ்வாதாரங்களின் பாதுகாப்பினை முன்னுரிமைப்படுத்த வேண்டும். (பார்க்க: இலங்கையில் தேசிய காணிக் கொள்கைக்கான மக்களின் பரிந்துரைகள் பற்றிய PARL இன் மக்களின்

¹⁷ The State of Food and Agriculture 2014, FAO, 2014. <https://www.fao.org/3/i4036e/i4036e.pdf>

¹⁸ UN Decade of Family Farming 2019-2028, FAO, 2021, <https://www.fao.org/family-farming-decade/home/en/>

¹⁹ United Nations Declaration on the Rights of Peasants and Other People Working in Rural Areas : resolution /

adopted by the Human Rights Council on 28 September 2018, <https://digitallibrary.un.org/record/1650694?ln=en>

²⁰ Agriculture Sector Modernization Project, Ministry of Agriculture, <https://www.agrimin.gov.lk/web/index.php/home-1/12-project/841-agriculture-sector-modernization-project>

²¹ Rashmini de Silva, *Start Calling Them Farmers, Five Key Barriers Deterring the Potential of Women Farmers in Sri Lanka*, Oct 2020, <https://www.lstlanka.org/publications/reports/start-calling-them-farmers>

²² *Role of Women Farmers in Transforming Food Systems: CSO Recommendations for a People's Food System*, Law and Society Trust, 2021, <https://www.lstlanka.org/publications/reports/role-of-women-farmers-in-transforming-food-systems-cso-recommendations-for-a-people-s-food-system>

காணி ஆணைக்குழு அறிக்கை <https://www.parlsl.com/publications/the-peoples-land-commission-report-is-now-online>)

சுற்றாடலுக்கு நட்பான விவசாய முறைமையினை முன்னுரிமைப்படுத்தும் விவசாயக் கொள்கை இரசாயன உள்ளீடுகளில் தங்கியிருக்கும் தற்போதைய விவசாய உற்பத்தி முறைமையின் சுற்றாடல் மற்றும் சுகாதாரத் தாக்கங்கள் நீண்ட காலமாகக் கரிசனைக்குரிய விடயமாக இருந்து வருகின்றன. ஆனால் இரசாயனங்களால் மேற்கொள்ளப்படும் விவசாய முறைமையானது பொருளாதாரக் கண்ணோட்டத்தில் இருந்து நோக்குகையில் நிலைபேற்றற்றது என்ற அடிப்படையில் அது புதிதாக அவதானம் பெறத் தொடங்கியிருக்கின்றது. தற்போது உருவாகியுள்ள வெளிநாட்டு நாணய ஒதுக்க நெருக்கடியினாலும் இலங்கைப் பொருளாதாரத்தின் ஒட்டுமொத்த நிலைமையினாலும் இந்த அரசாங்கமோ அல்லது வேறு எந்த ஓர் அரசாங்கமோ உர மானியத்தினை மீண்டும் தொடங்குவதற்கான ஆற்றல் அதிக சந்தேகத்துக்குரியதாகும். உர மானிய இழப்பும் உலகச் சந்தையில் இரசாயன உரத்தின் அதிகரிக்கும் விலைகளும் விவசாயிகள் மாற்றுத் தெரிவுகளுக்கான தீர்வினை நோக்கி நகர்வதற்கு அவர்களை நகர்த்தும்.

நாடு இந்த நிலைமாற்றத்தினை நோக்கி நகர்வதை இயலுமாக்கும் ஒரு நீண்டகால முறைமைவாய்ந்த தொலைநோக்கினை அரசாங்கத்தின் விவசாயக் கொள்கை வழங்கவேண்டும். ஆய்வு, அபிவிருத்தி மற்றும் விரிவாக்கல் சேவைகள் ஒன்றிணைக்கப்பட்டு, மண்ணை வளமாக்கி ஏனைய சூழலியல் முறைமைகளின் மீள்பிறப்பாக்க ஆற்றலைக் கட்டியெழுப்ப உதவும் சுற்றாடலுக்குத் தீங்கு விளைவிக்காத பயிர்ச்செய்கை நடைமுறைகளை விவசாயிகள் உருவாக்கி அமுல்படுத்த உதவியும் ஒத்துழைப்பும் வழங்கப்படவேண்டும்.

எமது விவசாய முறைமைகளின் பிரதான கூறுகளில் கட்டாயம் உள்ளடங்கவேண்டியவை: விவசாய நிலங்களின் பல்வகைமைப்படுத்தல்; விவசாய உயிரியல் பல்வகைமையினை மேம்படுத்தல்; விவசாய நிலங்களில் விலங்கு வேளாண்மையினை ஒருங்கிணைத்தல்; பல் தாவரப் பயிர்ச்செய்கையினை நடைமுறைப்படுத்தல் மற்றும் பயிர்ச் சுழற்சி மற்றும் காலநிலை மாற்றத்தின் தாக்கங்கள் மற்றும் பீடைகளின் தாக்கங்களில் இருந்து மீண்டெழக்கூடிய உள்ளாட்டு விதைகள் மற்றும் தாவர வகைகளை மேம்படுத்தல்.

உற்பத்தியாளர்களுக்கும் நுகர்வோருக்கும் ஒப்புரவான சந்தை: எமது விவசாய முறைமை வலுப்படுத்தப்பட்டு நுகர்வோருக்குத் தரமான உணவினையும் விவசாயிகளுக்கு நியாயமான விலையினையும் வழங்கவேண்டுமாயின், எமது தற்போதைய சந்தைப்படுத்தல் முறைமைக்குப் பாரிய நிலைமாற்றம் தேவைப்படுகின்றது.

உற்பத்தியாளருக்கும் நுகர்வோருக்கும் இடையிலான தூரத்தினை இயலுமான அளவு குறைப்பதற்கு பன்முகப்படுத்தப்பட்ட சந்தை முறைமைகள் வலுப்படுத்தப்படவேண்டும். இது உணவு வீண்விரயமாதலைக் குறைத்து போக்குவரத்துச் செலவினைக் குறைத்து உற்பத்தியாளர்களுக்கும் நுகர்வோர்களுக்கும் இடையில் நேரடியான சந்தை இணைப்புக்களை உருவாக்கும்.

கூட்டு உற்பத்தி மற்றும் சந்தைப்படுத்தலில் ஈடுபடுவதற்காகக் கூட்டுறவுகளாக அல்லது ஏனைய கூட்டு அமைப்புக்களாக மற்றும் தொழில்முயற்சிகளாக ஒழுங்கமைப்பதற்கு விவசாயிகளுக்கு ஆதரவு வழங்கப்படவேண்டும். உற்பத்தியாளர்களுக்குச் சொந்தமான கூட்டுறவுகள் பாரிய அனுகூலத்தினைக் கொண்டுள்ளதால் அவை மேம்படுத்தப்படவேண்டும். சமுதாய மட்ட உணவு பதப்படுத்தல் மற்றும் உணவுப் பாதுகாப்பு முன்னெடுப்புக்களை உருவாக்குவதற்கு விவசாயிகளை இயலுமாக்க விவசாயம் சார்ந்த ஆய்வு மற்றும் புத்தாக்கங்களில் முதலீடுகள் மேற்கொள்ளப்படவேண்டும். இது விவசாயிகள் விவசாயப் பெறுமதிச் சங்கிலிகளில் உயர் மட்டங்களில் ஈடுபடுவதற்கு அவர்களை இயலுமாக்கும். இவ்வாறான கூட்டு முயற்சிகள் விவசாய உற்பத்திகளைச் சந்தைப்படுத்துவதற்கு மாத்திரம் உதவாமல் விவசாய இயந்திரங்களையும் உபகரணங்களையும் விதைகளையும் உள்ளீடுகளையும் அணுகுவதற்கும் உதவும் என்பதுடன் உள்ளீடுகளையும் உற்பத்தியாளர்களுக்குச் சொந்தமான கூட்டுறவு முறைமைகள் மூலமாக விற்பனை செய்யவும் அல்லது பகிரவும் முடியும். உற்பத்தியாளர்களால் தாக்குப்பிடிக்கக்கூடிய நிதிச் சேவைகளுக்காக ஒரு கூட்டுறவு வங்கிச் சேவை முறைமையும் உருவாக்கப்படவேண்டும்.

AGRICULTURE AND FOOD SECURITY - RECOMMENDATIONS TO ADDRESS SRI LANKA'S LOOMING CRISES

We are heading for a crises:

- Food prices are soaring
- Shortages in essential food items are creating long queues, affecting people's ability to work and get on with productive lives
- Foreign reserve crises have restricted country's ability to import food
- Sudden move to ban chemicals in agriculture has created unrest among farmers as it will result in a significant drop in produce
- Increasing food prices, food shortages and loss of agriculture related livelihoods will have a severe and negative impact on the ability of the poor to feed themselves.
- Shortages and high cost of food is creating unrest among the public

It is feared that a food crisis in Sri Lanka is inevitable. According to the National Consumer Price Index food prices jumped by 6.9 per cent and the inflation rate increased to 14.2% in January 2022. (CBSL, 2022) Prices for some foodstuffs, like rice, have risen by nearly one-third and the prices of vegetables such as tomatoes and carrots have risen by five times compared with prices of the last year.²³

The long-term impact of these increases in the cost of food is yet to be seen, but as the anecdotal evidence recorded below suggests, families are forced to reduce the number of meals or the quality of their meals to adopt this situation.

"Since we are living near to the sea, we can still have fish. But we can't eat vegetables as we did in the past. Most of the days we eat only one vegetable per day."

"If we used to have three meals a day, now it has reduced to two meals and sometimes even to one. Children don't get the cup of milk they used to get in the morning."

- Experiences of women in Thissamaharama and Kirinda in Hambantota District expressed during a meeting attended by the writer in February 2022.

The sudden and unexpected move by the President of Sri Lanka, banning all chemical fertilizer and other agro-chemicals in May 2021 in the middle of the farming cycle, shocked the farming community and posed critical challenges to the farmers' livelihoods and to food security. Though the ban was lifted in November 2021 due to protests by farmers, the fertilizer subsidy which was given by the Government over the years

²³ "Sri Lanka's Plunge into Organic Farming Brings Disaster", *New York Times*, 2021, <https://www.nytimes.com/2021/12/07/world/asia/sri-lanka-organic-farming-fertilizer.html>

was abruptly removed. This resulted in the rapid increase in the prices of chemical fertilizers that were available in the market and the current rates are unaffordable for farmers. It is expected that this will result in a drop in agriculture production, and a disruption in the market, creating food shortages and price increases.

Did the pandemic break our food system or did it expose an already broken system?

The Government stressed that there is a definite link between the current crises and the pandemic. Sri Lanka's foreign currency reserves have been depleted for a while but it suffered an additional blow with the pandemic. The tourism industry, which was one of the main sources of foreign income for Sri Lanka, collapsed. Other export-oriented industries such as the garment industry, tea and rubber and foreign remittances from migrant workers were also affected, creating a negative impact on the balance of payments. Depletion of foreign income sources coupled with the pressure of paying back foreign debts have resulted in a severe foreign currency crisis eroding reserves further.

As a way of facing these challenges the government sought to limit imports and banned the importation of some agriculture commodities, agro-chemicals and fertilizers. The country is also facing difficulties in finding necessary foreign currency to maintain essential food imports, creating shortages in the market.

Although the pandemic and recent move to ban fertilizer amplified the discourse around the crises in Sri Lanka's agriculture and food system, the crises have deeper roots. Even before the pandemic, Sri Lanka's agriculture and food systems were failing in their main objectives of ensuring the food security of people and providing dignified livelihoods for farmers.

Malnutrition and undernourishment have always been serious concerns in Sri Lanka with 32.6% of women aged 15 to 49 years found to be anaemic and 15.9% of infants are handicapped by low weight at birth²⁴ according to 2019 data. Despite being considered as an 'agricultural' country, Sri Lanka depends heavily on food imports, and the vulnerability of our food security is evidenced at times of crisis such as the pandemic and the fall in foreign reserves.

Our agriculture system has also failed in ensuring a dignified life for the majority of its producers. Poverty in Sri Lanka is still largely concentrated in rural agricultural areas with more than 80% of the poor living in villages. The micro credit indebtedness among rural farming communities is the most recent expression of the crises in the rural economy.

Our system of food production has become a major environmental polluter. Sri Lanka is one of the highest users of agro chemicals in the world,²⁵ and these chemicals have contributed to polluting our waters and soil and has created health risks for the general population. Large-scale, mono crop cultivation has resulted in the destructions of forests, watersheds and bio diversity.

²⁴ "Sri Lanka: The Burden of Malnutrition at a Glance," Global Nutrition Report, <https://globalnutritionreport.org/resources/nutrition-profiles/asia/southern-asia/sri-lanka/>

²⁵ "Lanka Tops in the Use of Agro Chemicals," Agro Pages, Jan. 10, 2014 <https://news.agropages.com/News/NewsDetail---11341-e.htm#:~:text=Sri%20Lanka%20is%20the%20highest,Shanthi%20Mendis%2C%20has%20declared.>

What has led to the crisis in agriculture and livelihoods?

Sri Lanka's contradictory priorities:

As Sri Lanka never had a national agriculture policy, the actions of the governments towards agriculture have always been contradictory. On the one hand they appear to want to continue to protect rural peasantry and enhance local food production. But on the other hand, since 1977, the thrust was to transform the economy away from dependency on agriculture and towards export oriented, industrialized commodity production.

Protecting the peasantry as a class and increasing local food production was one of the main objectives of farmer settlement schemes, starting from the Minneriya settlement in the 1930s. This has been a high priority for most of the Governments who came into power after the independence.

“The Tank and the Field; the Tank next to the Dagoba: This is our social foundation; Our very special heritage..... I revere Mother Earth. My forefathers cultivated this fertile land of ours.....Through the “Api Wavamu Rata Nagamu” programme, we have fulfilled the aspirations of the Mahinda Chintana that I presented in the section titled “Ketata Arunella”. I sincerely believe that the progress we have thus made in agriculture is as valuable as our victory in the war against terror – Mahinda Chintana 2010, pp 81-82”.

However, even as the governments reiterated their commitment to protect local agriculture, the structural adjustment programs introduced in 1977 began transforming the economy from an agriculture-based economy towards export oriented, industrialized commodity production. As the World Bank suggested in its ‘Non-Planation Crop Sector Policy Alternative’ report in 1996, moving away from government interventions in protecting paddy farming and other forms of subsistent agriculture indicated that new macroeconomic policy priorities were in place for Sri Lanka.

The recommendations presented to the government by the World Bank in 1996, and through successive country partnership frameworks afterward, encouraged the government to phase out from all its interventions in agriculture marketing. This led to the privatization of the Paddy Marketing Board, termination of all the commercial activities of the Food Commissioners Department and overhauling the land tenure policy to create a fully functional land market.²⁶

These two contradicting policy directions, maintained by all governments that came into power after 1977 have prevented Sri Lanka from having a clear, long-term vision for agriculture development.

Shifting priorities towards the development of tourism, infrastructure and industries have also resulted in the large-scale diversion of land and other natural resources away from agriculture.

Flawed methods of production - Over dependence of external inputs:

Sri Lanka's move towards a Green Revolution in 1960s largely focused on increasing the paddy production in the country by introducing improved seeds and agrochemicals. That has resulted in creating an agriculture system which almost entirely depended on imported agricultural inputs- from seeds to

²⁶ Sri Lanka Non-Planation Crop Sector Policy Alternative, World Bank, March 20, 1996, p36.

fertilizer and pesticides. Up until 2021, Sri Lanka has spent an estimated USD 300 – 400 million annually on fertilizer imports.²⁷ The continuation of fertilizer subsidies is impossible, given the current economic situation in Sri Lanka. The market prices of the chemical fertilizers, both globally and locally, has made agriculture extremely costly and almost non-viable, especially for small producers. With the removal of the fertilizer subsidy, the prices of Urea increased by 5-6-fold in the local markets, making it impossible for farmers to continue their livelihoods.

There are debates about the health and environmental impacts of chemical inputs, as well as the over dependency on imported agro chemicals and fertilizers which have made agriculture economically unviable for the farmers and unsustainable to the overall economy of the country.

Power imbalances in markets: The gradual withdrawal of the Government from agriculture product marketing has resulted in the creation a strong oligopoly led by few individuals with political and market power, who now control the marketing of agriculture products. Farmers are limited to the status of primary producers who are forced to sell their products to these businessmen for a price decided by the agriculture oligarchs. This is not the case only for paddy but for all the other agriculture produce too. The centralized marketing system created around Dambulla and a few other markets, has not only taken away the bargaining power of the farmers, but it has also increased the food wastage.

Farmers lack bargaining power: Over the years, governments have continued the fertilizer subsidy, as a means of winning the political support of the rural peasantry. Even the current President, in his election campaign announced the free issuance of fertilizer subsidy for all farmers. Farmer organizations, the main organizational structure of farmers in the country, remains highly influenced by the ruling parties and is used to dispense patronage politics to the farmers. Lack of independent and strong farmer organizations and movements have prevented farmers from engaging effectively in agriculture-related policy making.

Recommendations;

- An agriculture policy which prioritizes the protection of the livelihoods of small-scale food producers and local food security
- Recognize women as an important part of the agriculture system; protect and support their livelihoods
- Government's agriculture policy should provide a longer term systematic vision towards agro ecology - Research, development and extension services should collaborate to support this transformation.
- Key components of our agriculture systems should be: diversification of production on agriculture lands, enhancing agrobiodiversity, integration of animal husbandry and multi crop cultivation, crop rotation the protection and promotion of resilient local seed and plant varieties.
- Local markets should be strengthened to promote, consumption of produce to the production point.
- Support as the creation of cooperatives or other collective organizations to strengthen efforts in collective production, processing and marketing.
- Invest in agriculture related research and innovations to develop community-based food processing and food preservation, promoting value addition that enable farmers to engage at a higher point of the agriculture value chains.
- Develop a farmer based cooperative banking system as a source of affordable financial services for the producers.

²⁷ <https://www.thehindu.com/news/international/sri-lanka-eyeing-green-agriculture/article37030627.ece>

4. Way forward:

An agriculture policy which prioritizes the protection of producers: Sri Lanka's agriculture policy should prioritize the protection of its producers. All the efforts of pushing small scale producers, which represents the majority of farmers in Sri Lanka, away from agriculture over the last 40 years have not only failed, but also contributed in increasing poverty and socio, political unrest in Sri Lanka.

Globally, the discourse about the importance of small-scale producers have shifted significantly after the world food crises in 2008. It is now recognised globally that the small-scale producers hold key positions in global food system that cannot be neglected or replaced. The FAO's State of Food and Agriculture, 2014 report²⁸, notes that five of every six farms in the world consist of less than two hectares, operate only around 12 percent of all agricultural land, and produce roughly 35 percent of the world's food. The report further notes that, nine out of 10 of the world's 570 million farms were family farms and produced around 80 percent of the world's food. The declaration of UN Decade of Family Farming (2019-28)²⁹ and with the UN Declaration on the Rights of Peasants and Other People Working in Rural Areas recognises the increased importance of small producers in the global food system.³⁰

Sri Lanka's agriculture policy should recognize the importance of small-scale producers and should adopt measures to increase their productivity and sustainability given that approximately 1.65 million smallholder farmers operating on an average of less than 2 hectares contribute to 80 percent of the total annual food production.³¹

An agriculture policy which recognizes women as farmers – the role of women in rural agriculture and economy is. Women in South Asia and Sub-Saharan Africa are responsible for producing more than 50% of food grown in the world (Food and Agriculture Organization, 2011). However, women farmers globally, with Sri Lanka being no exception, are faced with numerous obstacles that hinder or prevent them from using their full potential to strengthen food systems and uphold food security in their families, communities and countries.³²

As detailed out through a previously published policy paper 'Role of Women Farmers in Transforming Food Systems in Sri Lanka',³³ the Law and Society Trust has already highlighted the key policy, legal and systematic reforms that needs to be implemented in ensuring sustainable livelihoods of women farmers.

Prioritizing small scale food producers (including women farmers) will also require reforms in policies which governs land and other natural resources in Sri Lanka. Policy decisions in relation to land use, governance and administration should prioritize the security of livelihoods of small producers an in ensuring the protection of sensitive environmental systems. (See: People's Land Commission report by

²⁸ The State of Food and Agriculture 2014, FAO, 2014, <https://www.fao.org/3/i4036e/i4036e.pdf>

²⁹ UN Decade of Family Farming 2019-2028, FAO, 2021, <https://www.fao.org/family-farming-decade/home/en/>

³⁰ United Nations Declaration on the Rights of Peasants and Other People Working in Rural Areas : resolution / adopted by the Human Rights Council on 28 September 2018, <https://digitallibrary.un.org/record/1650694?ln=en>

³¹ Agriculture Sector Modernization Project, Ministry of Agriculture, <https://www.agrimin.gov.lk/web/index.php/home-1/12-project/841-agriculture-sector-modernization-project>

³² Rashmini de Silva, *Start Calling Them Farmers, Five Key Barriers Deterring the Potential of Women Farmers in Sri Lanka*, Oct 2020, <https://www.lstlanka.org/publications/reports/start-calling-them-farmers>

³³ *Role of Women Farmers in Transforming Food Systems: CSO Recommendations for a People's Food System*, Law and Society Trust, 2021, <https://www.lstlanka.org/publications/reports/role-of-women-farmers-in-transforming-food-systems-cso-recommendations-for-a-people-s-food-system>

People's Alliance for Right to Land (PARL) on people's recommendations for a national land policy in Sri Lanka) <https://www.parlsl.com/publications/the-peoples-land-commission-report-is-now-online>)

An agriculture policy which prioritizes an environment-friendly agriculture system The environmental and health impact of the prevailing agriculture production system which depends on chemical inputs has been the subject of concern for a long time. But the chemical driven agricultural system has attracted renewed attention from the perspective of it being unsustainable from an economic stance as well. With the current foreign currency reserves crises, and the overall situation of the Sri Lanka's economy, the ability of this government and any other government to restart the fertilizer subsidy is highly doubtful. The loss of the fertilizer subsidy and the increasing prices chemical fertilizer in the global markets will definitely push farmers to move towards alternative options.

Government's agriculture policy should provide a long-term, systematic vision that will enable the country to move towards this transformation. Research, development and extension services should be harnessed and collaboration to support farmers to develop and to implement environmentally friendly farming practices, that will help in rebuilding the of the soil and the regenerative capacities other eco systems.

The key components of our agriculture systems should include: Diversification of agriculture lands; enhancing agro bio diversity; integration of animal husbandry on agricultural land; adopting multi crop cultivations and crop rotation and the protection and promotion of local seed and plant varieties which are resilient for pest damages and impacts of climate changes.

A market that is equitable for producers and consumers: The current marketing system requires a major transformation if our agriculture system is to be strengthened to provide affordable and good quality food for consumers and a fair price for farmers.

Decentralized market systems should be strengthened to reduce the distance between producer and consumer as much as possible. This will reduce the food wastage, reduce transport costs and create direct market linkages among producers and consumers.

Farmers should be supported to organize as cooperatives or other collective organizations and enterprises to engage in collective production and marketing. Producer owned cooperatives should be promoted as it provides the producers with greater leverage. Investment in agriculture related research and innovations should be made to enable farmers to develop community-based food processing and preservation initiatives. This will enable farmers to engage at a higher point of the agriculture value chains. Such collectives will support, not only the marketing of agriculture products, but access to agriculture machinery, equipment, seeds and inputs can also be traded or shared through producer-owned cooperative systems. A cooperative banking system should also be developed as a source for affordable financial services for the producers.